

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

»Danica« izhaja vsak petek na celi poli in velja po pošti za celo leto 7 kron, za pol leta 3 krone 50 vinarjev, za četrt leta 2 kroni. V tiskarni sprejemana za celo leto 6 kron, za 1/2 leta 3 krone, za 1/4 leta 1 krono 50 vin., ako bi bil petek praznik, izide »Danica« dan poprej.

Tečaj LIII.

V Ljubljani, 14. decembra 1900.

List 50.

Pri lilijah nedolžnosti.

(V osmini brezmadežno Spočete).

Ni veliko mojih dni,
ki poznali bi nasmeš;
izmed teh je marsikaj
vzknilo jih na vaših tleh. — —

O, kapela za vasjo
lahko bi vam pravila,
kolikrat v zahvalen vzdih
me je tam ustavila.

Gledala je s plamenom
večne luči v tiho noč,
sipala pohleven svit
do sosednih vaških koč.

In do doma mojega,
kjer se mi je prvi dan
prismehljal nad zibelko
kot kristal z nebes poslan.

Kot kristal z nebes poslan
danes dan je tisti mi:
praznovan pri lilijah —
med otroki čistimi —

Ni veliko mojih dni
jasnih, čistih kot kristal,
izmed njih sem mnoge
z vaših dragih tal pobral . . .

Miroselski.

Leopold

po božji milosti knežskof sekovski,
doktor sv. pisma,

častiti duhovščini in vernemu ljudstvu sekovske škofije pozdrav in blagoslov v Gospodu našem Jezusu Kristu.

(Dalje).

II.

Katoliška cerkev je pred vsim duševna
moč, ki udejstvuje svoje delovanje s poučeva-

njem, ublaževanjem, posvečevanjem človeškega
rodu in največje slavo dosega v tem, da od-
stranja zmote, da bije boj s strastmi in hudobi-
jami človeškega rodu. Človeka povzdigniti nad
ta svet, k Bogu ga pripeljati, to je njeno geslo.

Če se ozremo v pretečeno stoletje, vidimo,
da je katoliška cerkev v tem oziru res doživela
slavnih zmag.

Osemnajsto stoletje se je končalo s po-
polnim dušnim propadom. Brezverni francoski
filozofje so podkopali vse, kar je bilo dotlej
svetega in vzvišenega: krščanstvo, cerkvene na-
prave, pobožne navade prednikov, sveto spošto-
vanje do oltarja in do prestola. Izvajali so iz
teh modroslovskih nauk koj na to nastopajoči
možje revolucije praktične posledice: Kraljestvo
je bilo odpravljeno, oltar razdrt, oskrunjene
cerkve; kralj in svečenik sta prišla na moralni
oder; krščanski življenj se je udušil v preliti krvi
državljanov.

Iz Francije se je razširila ta moralna pro-
past po skoraj da vseh deželah Evrope.

Na verski podlagi sezidano tisočletno „rim-
sko cesarstvo“ je začelo razpadati. Plitvi racijo-
nalizem in jozefinizem sta mu izsrkavala mozeg.
Verske in politične homatije so povzročile, da je
cerkev izgubila v Franciji vsa: v Italiji, Nemčiji pa
skoraj vsa posestva, vse zavode, vso politično
veljavo in ves vpliv na državne razmere. Du-
hovščina je bila povsod izročena na milost in
nemilost svetnim mogotcem, redovno življenje je
bilo skoraj uničeno, duhovna izgojevališča pripu-
ščena plitvim razumnikom in cerkvena prostost
se je ostrigla povsod. Na Angleškem, v severnej
Evropi so divjali še ljuti boji zoper vero. Ino-
zemski misijoni so bili, od kar je bil odprax-

ljen jezuitski red skoraj vsi ustavljeni, in cvetoče španske, portugalske naselbine v južni Ameriki so se bližale popolnemu propadu. V severni Ameriki so izginili oni deseteri tisoči katolikov pred nešteti protestanti.

Pač redko so vladali v krščanskih deželah tako žalostne cerkvene razmere, kakor uprav začetkom devetnajstega veka.

Toda, kako se je v teku časa vse spremenilo! Kake zmage je zabeležila cerkev v boju proti krivovercem, pri razširjenju krščanstva, pri vzbuditvi krščanskega življenja!

V vseh deželah so vznikli katoliški učni zavodi proti krivi filozofiji in proti plitvemu racionalizmu. Vneti in verni učitelji so učili na njih večne in neomajane resnice ter je stavili z novimi iznajdbami v soglasje. Sv. cerkev je v boju z novodobnimi krivoverci: Irvingijani, Mormoni, Templarji, Prostomisleci, Saint-Simonisti, Nemško-ter Starokatoliki, v boju s starimi Janzenisti in Galikani, razlagala verske resnice zamajajoč neovrgljivih dokazov iz sv. pisma in iz dvetisočletne tradicije. Sklicala je na to 1869 vatikanski cerkveni zbor, naj bi se spričala in potrdila čistost in resnica katoliškega uka po vseh od Boga postavljenih čuvarjih sv. vere.

Ni namreč zaznamovati tekom končujočega se stoletja imenitnejše cerkvene dogodbe nego je ta vesoljni cerkveni zbor in nega najdragocejši sad: da se je proglasila verska resnica o papeževi neizmotljivosti. Kajti v velikem metežu ukov in menenj sedanjega časa je katoliškemu kristjanu pač največa tolažba ta, da pozna učno oblast, koji zamore popolno zaupati v vseh vprašanjih, ki se tičejo njegovega večnega izveličanja.

Kake sadove je žela sv. cerkev na polju svojega misijonskega delovanja tekom devetnajstega stoletja!

Besede, ki jih je govoril apostol Pavel označujoč svoj čas, zamore sv. cerkev pač tudi izreči o verskih odposlanikih 19. stoletja: to pa te-le: „Po vsej zemlji je izšel njihov glas in na kraje naseljenega sveta njihova beseda.“ (Rimlj. 10, 18). V vseh delih sveta so delovali apostolski možje, oznanjevali so evangelij od obrežij ledenege severnega morja pa do skrajnih mej južne Avstralije, od sibirskih step doli do otokov v tistem oceanu.

In kako je Bog blagoslovil delo in trud teh misijonarjev! Na Angleškem in Škotskem je bilo začetkom tega stoletja le 12 tisoč katolikov, zdaj jih je dva milijona: v istem času je poskočilo število katolikov v Nemčiji — a Avstrija je odšteta — od šestih milijonov na 13 mi-

lijonov, v Afriki od malo sto katolikov na dva milijona, v združenih severno-amerikanskih državah od deset tisoč na deset milijonov, v iztočni Aziji od enega milijona na šest milijonov. Torej se je število katolikov v tem stoletju povikšalo na 50 milijonov: ker nove pokrajine so se pridobile cerkvi: zopet se jej pa osvojile poprej že izgubljene. Zato moramo nehoteč vsklikniti: „Hic digitus Dei est! Tu je prst Božji“. Prst božji se tu kaže, ki je pripeljal neštete množice v naročje sv. cerkve. Pripeljal pa vsem vihram sedanje dobe vprek.

Nič manj slave kot med misijoni v tujini ni dosegla sv. vera v tem stoletju med katoliki samimi doma, če gledamo na vspehe v probujenem, svežem, bujnem cerkvenem življenju.

Če je bilo v prejšnjem stoletju cerkveno življenje zaspalo in vsled političnih in neverskih vplivov propadlo globoko, kaže se v prvej in še bolj v drugi polovici devetnajstega veka nov povspreh katoliškega življa.

Pred vsim je med redovi vzknilo novo sveže življenje. Stari redovi so se namreč ali probudili, kakor red „Tovarištva Jezusovega“, ali prenovili, kakor red Benediktincev in Frančiškanov. Ustanovili so se novi redovi in nove kongregacije, ki so po misijonih in v šolah ter v zavodih razvili prej nepoznano delovanje. Priklila so nova krščanska društva, nove bratovščine v velikem številu, želeč raznim potrebam človeštva zadostiti. Sosebno se je še v najnovejšem času razvilo bujno delovanje v ljubezni do bližnjega: v kongregacijah in samostanih, v bolnišnicah in asilih ali pa tudi sredi med svetom čisto v zasebnih hišah se skuša v okom priti raznim potrebam trpečega človeštva.

In kdo naj bi naštel vse verske družbe v provspreh verske gorečnosti; molitve v provspreh čednostij in pobožnostij!

Prišteti so še krščanska društva v povzdigo vedi in pouku, v prospeh umetnosti in obrtu, v povzdigo tiska in ublažitev politike; vsa namenjena vse te panoge človeškega delovanja gojiti na katoliški podlagi.

Vse to mnogobrojno družabno življenje pa srka svojo moč iz verskih resnic in se poživlja z milostmi, ki jih nudi sv. cerkev ter se giblje, ob vsej popolni prostosti in samostojnosti, po enotnih potih, ki izhajajo vsa iz cerkve in vodi vsa v cerkev nazaj — in eden ter isti duh, duh ljubezni in pokorščine do cerkve družijo vse v harmonično celoto.

Da, celo najbolj vznemirjajoča časovna vprašanja, kakor n. pr. narodnostne boje sedanjosti;

vse ve sv. cerkev v ljubezni in pravičnosti zenačiti, umiliti in ublažiti — kakor jeden mož se zatekajo verni vseh narodov svojimi škofi in mašniki do svojega najvišega pastirja in očeta — papeža v Rimu, da slušajo njegov glas in ubogajo njegovim vodilom.

Ni li to jedinstvo, ta složnost duševna zmaga sv. cerkve nad strankarstvom naše dobe? In žrtvujoča se ljubezen in nesebična delalnost tisočev darežljivih mož in žena vseh stanov v blagor trpečega človeštva, ni li to zmaga nad sebičnim ter mrzlim egoizmom sedanjega časa? In modri nauki, ki jih uči sv. cerkev, in način, kako si pridobivati tudi resnice, kojih človeški duh ni v stanu razumeti — ne kaže li vse to na onega, ki vodi naš um in ki je rekel: „Dana mi je vsa oblast v nebesih in na zemlji, pojdite torej in učite vse narode!“ (Mat. 28. 18.)

Naj se imenuje preteklo stoletje v marsičem stoletje zmešnjav in brezbožnosti; zgodovina njegova vendar le glasno priča istinitost besedi, ki se v zlatih črkah blesté doli z obeliska pred svetopetrsko cerkvijo v Rimu:

Christus vincit, Christus regnat,
Christus imperat: — Krist zmaguje,
Krist vlada, Krist gospoduje!

Ker pa Krist vodi in vlada v sv. cerkvi, zato ne more biti zmagana: „Peklenska vrata je ne bodo zmagala.“ Tudi to potrjuje zgodovina končujočega se stoletja. Največji mogotci, kakor Napoleon I., Napoleon III., najveščiji in najzviteji diplomati, kakor Cavour ali Bismark, najgrabežljivejši ljudje, kakor Mazzini in Garibaldi, slednjič krvave revolucije in drzni krivoverci so se zagnali v katoliško cerkev in v njenega poglavarja, toda vsi ti so bili slednjič ob podrtinah svojih naklepov najbolji spričevalci resničnosti Gospodnjih besedi: „Ti si Peter, to je skala; na to skalo pozidam svojo cerkev in ne premagajo je peklenska vrata.“

(Konec prihodnjič.)

Cerkve in zvonovi v dekaniji Kranj.

(Dalje.)

XIV.

Smlednik.

Podružnice.

5. Sv. Valburga.

Našemu narodu skoro nepoznana svetnica sv. Valburga je živela na Nemškem ob času, ko sta njena dva brata Vilibald in Vunibald oznanjevala ondi sv. vero. Prav takrat (748) je ustanovil apostol

Nemcev, Anglež Winfried, nadškofijo v Mogunciji (Mainz). Papež Gregorij II. mu je dodal vže po prej zaradi obilnih zaslug častno ime Bonifacij t. j. dobredelnik. Tudi Valburga je po svoji moči širila božje kraljestvo, osobito s tem, da je združevala po samostanih žensko mladino k izglednemu krščanskemu življenju. Nadalje je bivala kot prednica-opatinja v obližju mesta Eichstädt na Bavarskem, kjer je umrla 22. febr. 779.

Po čegavem vplivu da si je izbrala ta podružnica sv. Valburgo za svojo zavetnico, kdo bi mogel presoditi? V starih listninah se imenuje „ecclesia s. Valburgae in Pristava“. Mogoče, da je spraviti v zvezo s staro rodovino Flödnig, ki je imela tu svoja zemljišča in gospodarska poslopja. To vsaj pomenja beseda „Pristava“. Flödnizanje so pa tudi res sezidali sedanji grad poleg cerkve. A cerkev sv. Valburge je stala vže v 14. veku; to nam svedoči dokument izza časa oglejskega očaka Bertranda (1334—1350), ki je podelil smleškemu duhovniku zemljišče pri sv. Valburgi v izboljšanje njegovih dohodkov. Sedanja cerkev, skoro tako široka kakor dolga, kaže okusno simetrično zidavo, ki bi bila lahko vzorec zgradbi kake nove cerkve. V velikem oltarju je kip sv. Valburge, oblečene tako, kakor bi imeli živo redovnico pred seboj. Črno haljo oklepa jermenji pas, svetnica drži v eni roki opatsko palico, v drugi ima knjigo, na kateri je najhena pesoda, kakor se rabi za črnilo. Da so jej pripeli k pasu tudi rožni venec, to je pač zgodovinska zanimivost (sv. Valburga je umrla 779, sv. Dominik pa šele 1221!), a ne smemo biti preveč strogi in ne zameriti nedolžnemu anahronizmu; saj si po sedanjem naziranju skoro ne moremo misliti redovnice brez rožnega venca. Ob straneh jej stoje sohe sv. Antona Padovana, sv. Roka z veliko rano na nogi, sv. Terezije in neznane svetnice, ki drži neko reč kakor plamen v roki, mesto tabernaklja je kip žalostne Matere božje. Na vsaki steni svetišča visi slika, predstavlja joča Kristovo trpljenje, žagradu pa je odločen pripraven prostor za oltarjem. V ladiji sta dva oltarja: eden s podobo sv. družine, eden s podobo mučenke, ležeče z zvezanima rokama na tleh, rabelj jo grabi za lase, dva druga jo pobijata s koli. Napis naznanja, da je to sv. Peregrina. Pod groznim prizorom se namreč čita: „Hl. Jungfrau und Martyrin Peregrina, gemartert zu Rom im Jahr 313. Das jährliche Fest wird begangen am 5. Oktober. Sv. devica in mučenica Peregrina, mučena leta 313. v Rimu. Vsakoletno praznovanje je 5. oktobra“. Omeniti moramo lepe prižnice iz 17. stoletja, bogato okrašeno z rezbarijo in z malimi kipi devic

mučenek prvih krščanskih časov. Apostolski križi po stenah pričajo, da je bila cerkev posvečena, letno „blagoslovljanje“ obhajajo kvaterno nedeljo v jeseni.

Nad glavnim vhodom stoječi stolp dela cerkvi lično pročelje. Dva majhna zvonova s premerom 78 in 70 cm pojeta v mali terci hes—des = 1. 3. Za tako okusno zidano cerkev bi bilo želeči boljšega zvonjenja.

Večji zvon visi že v tretjem stolpu. Prvotno vlit za sv. Petra v Komendi je prišel pozneje v Zapoge in slednjič semkaj Preseljavanja zvonov iz ene župnije v drugo ni priporočati. Vsak zvon kaže vže po svojih podobah in po napisu, kateri cerkvi da je last. Ko ga odslové ter prodajo drugam (skoraj kakor živinico iz hleva), samotari ptujec v ptujem stolpu brez sorodstva z dotično cerkvijo. Oglejmo si sedaj romarja pri sv. Valburgi. Teže utegne biti kakih 5 stotov, torej so brez težavnega napora re-veža vlačili semtrtje. Reliefi so sledeči: Krist na križu, poleg njega Marija in sv. Ivan, patron komendske cerkve, sv. Peter, sv. Jurij na konju, sv. Florijan z zastavo v roki poliva gorečo cerkev, grb komendatorja barona Testaferrata (tri zvezde in vol). Ob zgornjem robu se here napis: ✚ ILLMUS ET REVMUS DNUS DNUS PETRUS JACOBUS BARO TESTAFERRATA, HUIUS VENERABILIS ECCLESIAE PATRONUS ET COMMENDATOR S. PETRI, CURAVIT FIERI ANNO DNI 1720. (Veleblagorodni in prečastiti gosp. Peter Jakob baron Testaferrata, zavetnik tukajšnje častitljive cerkve in komendator sv. Petra, me je dal napraviti v Gospodnjem letu 1720). Kljub prestanemu preganjanju ima zvon še vedno dober glas, vtil ga je bržkone Gašpar Franchi.

Manjši s podobami: Križ, Marija s sklenjenima rokama, nadangelj Mihael z gorečim mečem v roki in z vragom ob vznožju. Iz Ant. Samassove zvonarne l. 1842.

6. Zbilje.

Vse cerkve smleške župnije so na levem bregu Save, le podružnica sv. Ivana Krstnika v Zbiljah je na desnem obrežju. Ko so se ob koncu 18. veka zaokroževale župnije, pisarilo se je mnogo o tem, kam bi spravili Zbilje, a sv. Ivan je ostal še nadalje pri Smledniku. Celo domača duhovščina je želela, da naj pripade cerkev Mavčičam, kar bi bilo gledé naravne lege popolno umestno. Iz Smlednika so se morali s čolnom prepeljevati semintje — kaka je bila taka voznja o povodnji, si lahko mislimo — iz Mavčič pa se pride po dobri poljski poti. Smleški župnik Ivan Kuhar se z nova poprime te zadeve ter prosi l. 1816 konzistorij, naj se ločijo Zbilje od Smlednika. V prošnji pravi:

„Was die Ursache sein mag, dass bei der allgemeinen Pfarrregulierung die Excendirung der Gemeinde Sbille von der Pfarre Flödnik und Incorporierung derselben zur Localie Mauzhizh mit Hintansetzung der Directio-Regeln nicht eingeleitet wurde, ist wohl schwer einzusehen“.

Potem dostavlja, naj se vsaj sedaj vgodí opravičeni želji ter navaja vzroke, zakaj bi bila izločitev potrebna. Sava vsako spomlad in jesen zelo naraste, duhovnik se mora mnogokrat v nevarnosti življenja peljati čez deročo reko; ljudje imajo izgovora dovolj, da ne pridejo ob nedeljah in zapovedanih praznikih k službi božji, otroke pa že itak nosijo krščeovat, kamor se jim poljubi: v Presko, v Soro ali v Mavčiče. Hitro bi se odpomoglo, ako bi naredili zanesljiv most, a tega upanja ne moremo imeti, saj je še brod t. j. voznja med obema bregoma tako nevarna, da se je vedno bati kake nesreče. Prav blizu pod brodom je namreč jez, ako bi voda čoln le nekoliko zanesla naprej, prekucnilo bi se vse skupaj v globočino. „Seveda“, tako piše Kuhar dalje, „morajo ostati smleškemu župniku vse dosedanje pravice, ako pripadejo Zbilje Mavčičam. Ker ni nobenega zadržka za izločitev, marveč navedeni razlogi govore za-njo, naj se blagovoli vgoditi predloženi prošnji“. Stvar ni dosegla zaželenega namena, ker se z ljudmi, katerih je bilo takrat 195, ni moglo dognati sporazumljenja. Stavili so svoje pogoje, med katerimi sta bila glavna dva, da se nočejo združiti z Mavčičami, ampak s Presko, in ko se združijo s Presko, bodo dajali biro novemu župniku, ne pa smleškemu.

Staro cerkev je posvetil pičanski škof Jurij Maninger l. 1496 s privoljenjem ljubljanskega knezškofa Krištofa Rauber. L. 1883 so jo podrli in na njenem mestu sezidali novo; le tri stene so ostale od stare cerkve. Prebivalci male vasi so imeli veliko stroškov, vendar se je dovršila zgradba vže v enem letu in domači župnik Anton Klemen je blagoslovil novo hišo božjo angeljsko nedeljo 1884. Veliki oltar, v barok-slogu bogato izrezljan l. 1665, je ostal še iz poprejšnje cerkve, v oltarju moške strani častijo sv. Andreja (slika Mencinger-jeva), na ženski strani sv. Valentina. Blagoslovljenje zato obhajajo angeljsko nedeljo. Cerkev je nekoliko proč od vasi, pravijo pa, da so bile v davnih časih hiše poleg nje, ker imenujejo ondotne njive še sedaj „za vrtmi“. Tudi o Savi govore, da je tekla pod cerkvijo in si izkopala pozneje bolj oddaljeno strugo. Most, katerega si je želel župnik Kuhar že l. 1816, postavili so šele 1893. Slovesno ga je blagoslovil sedanji župnik Ivan Karlin 14. junija omenjenega leta. Zveza Smlednika z Zbiljami je sedaj jako pripravna.

Vso to pokrajino smemo prištevati lepšim okolicam kranjske dežele.

Na samem stoječi stolp so podrli še-le v novejšem času (1897) ter nad glavnim cerkvenim vhodom sezidali novega. Trije zvonovi pojo v mehkiem trizvoku z glasovi *gis—h—dis = 1, 3, 5*. Premer jim je *93 : 76 : 62 cm* s skupno težo *856.5 kg*. Vsi trije so bili vlti l. 1897 v Albert Samassovi zvonarni; vsak ima samo eno podobo.

Veliki s podobo cerkvenega zavetnika sv. Ivana Krstnika. Teža *460 kg*

Srednji je posvečen sv. Valentinu. Teža *254 kg*.

Mali tehta *142.5 kg*. Sv. Andrej.

Župnik Josip Lavtižar.

(Dalje prihodnjič.)

Ugovori in odgovori.

Francosko napisal Abbé de Ségur.

(Dalje.)

XXXVI.

Saj nimam časa.

Odgovor: Ali imaš časa za jed?

Gotovo.

I zakaj pa ješ?

Čudno vprašanje! Jem zato, da ne umrjem, zakaj hrana je telesu življenje.

Kaj je več vredno, tvoja duša ali tvoje telo?

Zopet tako čudno vprašanje! Gotovo je več vredna moja duša.

Dobro, potemtakem skrbi vsaj toliko za dušo, kolikor skrbiš za telo. Ti imaš čas, da skrbiš za telo; — a za svojo neumrjočo dušo pa praviš, da nimaš časa skrbeti?

Recimo, ko bi ti gospodar ne dal toliko časa, da bi se okrepčal z jedjo, kaj bi ti storil? Brez dvoma bi pustil gospodarja in delo in bi rekel: prvo je, da živim.

Tako je; jaz ti pa rečem: Najprvo, preje nego da skrbiš za življenje svojega telesa, ti je skrbeti za življenje svoje duše, zakaj duša je brezumno plemenitejša od tvojega telesa. Duša je, ki te dela človeka, zakaj po telesu smo živalski; le duša dela človeka, le po njej se ločimo od družega stvarjenja.

Le vera daje duši življenje, zakaj le vera spaja dušo z Bogom.

„Saj nimam časa živeti po veri“, mi slednjič še ugovarjaš? O, vzemi si, dragi prijatelj, čas za to prvo, najbolj potrebno, najbolj važno opravilo, dobi za vsako ceno ta čas ter živi po veri. Noben človek na svetu nima pravice, da te odvrča od tega opravila, nihče, niti tvoj gospodar niti tvoj učitelj niti tvoji stariši, kratko: nihče. In ako bi se kdo drznil ropati ti to pravico, tedaj se moraš vesti po izreku apostolovem: „Boga se mora bolj poslušati nego ljudi“.

„A moj stan me zadržuje, da ne morem skrbeti za svojo dušo“, tako mi zopet ugovarjaš.

Ali je to res? Vprašam te resno dobro, pomisli, kaj mi odgovoriš! Ako potem po resnem pomisleku pritrdiš, da je res tako, tedaj je neobhodno potrebno, da svoj stan izpremeniš in drugi izvoliš. In zakaj to? Naše življenje je tako kratko, dočim je

večnost večna. Večnost mora biti prva, misel na večnost mora voditi naše življenje. Kaj koristi človeku, ako ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi?

Toda bodimo odritosrčni! Ali je res, da v svojem stanu ne moreš živeti krščansko, da ne moreš skrbeti za svojo dušo? Ali ti je res stan na potu, ako opravljaš jutranjo in večerno molitev, ako tekom dneva večkrat svoje srce povzdigneš k Bogu in mu daruješ svojo molitev, svoje delo, svoje potrebe? Tvoj stan te ne sili, da kolneš Boga, da zlorabiš božje ime, da pohajaš v krčme in gostilne. Ako bi le svoj čas boljše porabil, prav lahko bi skrbel za dušno zveličanje in prav lahko bi izpolnoval vse dolžnosti, ki je moraš izpolnovati kot kristijan.

Prav tako te ne zadržuje stan, da ne bi šel na večer pred velikimi prazniki po dokončanem delu k izpovedi, kjer bi se oprostil svojih grehov in navdušil za krepostno življenje. Sedaj vidiš, ljubi prijatelj, da ima človek vedno dovolj časa, da to stori, česar je po vesti dolžan, t eba je imeti le trdne, resne volje in vstrajnega delovanja.

Ne govori: „Saj nimam časa, ne gre ne tako lahko, kot bi želel“. Morebiti je to res, toda pomisli, da Bog gleda le na naše srce in na našo dobro voljo. Da ljubimo Boga, da se greha varujemo, da se kessamo svojih napak, zato ne potrebujemo mnogo časa. Prav tako ne potrebujemo mnogo časa, da opravimo vsak dan svoje molitve, da gremo ob nedeljah in praznikih k sv. maši, saj ne trpi dlje nego pol ure, da gremo štirikrat ali petkrat v letu k izpovedi in k sv. obhajilu. A poznam mnogo ljudi, ki prejemalejo vsak mesec sv. zakramente, pa radi tega ne zanemarjajo svojih navadnih dolžnosti. Na Slovenskem pa to ni nič posebnega. Vsak teden jih pri nas veliko prejema sv. zakramentov in še po večkrat na teden. Ako o i to morejo, zakaj bi ti ne? Delaj, kakor oni delajo, in tudi ti postaneš dober kristijan. Kot takemu so ti pa zagotovljena nebesa. Bodi prepričan: kdor noče darovati Bogu svojega časa, temu tudi Bog večnosti ne boče podaril.

XXXVII.

Ne morem, je pretežko.

Odgovor: Le raje reci: ne maram. Vse more, kdor hoče — to veljaj pa prav posebno o vesti in izveličanju.

Lahko bi, toda navdušenja ti manjka. Bojiš se truda, zato se umikaš in strašiš. Pravo krščanstvo daje tudi junaštvo. Dober kristijan je enak hrabremu vojaku, ki se tem bolj junaško bojuje, čim večji so naporji sovražnikov. Kristijan zaupa na Jezusa Krista in iz tega zaupanja črpa vse svoje junaštvo. Ako izpodrčne in pade, začne iznova in še bolj neustrašeno svoj napor.

„Ne morem“. Lenuh, ki se mu zjutraj zdeha in ki se premetava po postelji, namesto da bi vstal in šel na delo, pravi tudi: „Ne morem“.

Prišel bo dan, ko uvidiš, da bi bil lahko sedaj; a tedaj ti ne bo več časa, zakaj čas za zveličalna dela je potekel. Ta dan bo prišel. Stal boš pred sodnjim stolom Jezusa Krista in iz Njegovih ust boš čul: Poberite se spred Mene, prokleti! v večni ogenj, ki je pripravljen hudiču in njegovim angeljem“

(Matej 25, 41.) Tedaj razumeš, da bi bil lahko. a žal prepozno.

Sicer pa imaš, dragi prijatelj, popolnoma prav, da ne moreš ukrotiti svojih strasti, ako nimaš za to potrebne moči. Ne, ne moreš opustiti napak, ki so ti vsled navade postale tako rekoč vrojene, ako ne porabiš sredstev, ki je je ostavil Jezus Krist svoji sv. cerkvi.

Ta sredstva so: molitev, obhajanje nedelj in praznikov, vežbanje v krščanskem nauku, prejemanje svetih zakramentov, izpovedi in sv. obhajila, ogibati se greha in grešnih priložnosti, slabih knjig.

Dā, ako ti teh sredstev ni mar in sicer skrbno, resno in vstrajno mar; potem gotovo ne moreš živeti čednostno. A s pomočjo teh sredstev je vsaka stvar lahka in prijetna.

O, koliko je ljudi vsake starosti in vsacega stanu, ki imajo še hujše strasti nego ti, a s pomočjo teh sredstev so je ukrotili. Marsikdo je v večjih nevarnostih nego ti, in vendar premaga vse težkoče in zapreke. Zakaj bi jih tudi ti ne premogel? Junaštvo velja! Kdor hoče, ta more! Ako le resno hočeš, pa si lahko dober kristijan.

A. M.

(Dalje pride.)

Simfonije — Soglasbenice.

(Konec.)

XVIII.

Raztrgajmo njihove vezi in vrzimo s sebe njihov jarem. (Ps. 2, 3.)

Narodi hrume in prazne reči si izmišljajo ljudstva, pravi psalmist istotam.

Dva tabora sta sedaj na zemlji.

Božji — — satanovi! In v teh dveh taborih se zbirajo narodi.

Divji hrup, vpitje, tema, škripanje zobmi. Divji naklepi: Ugonablajte mladino, vlivajte ji strup, ne preveč na enkrat. Polagoma, kapljica za kapljico in učinek je gotov. — Kder ima mladino, tega bo prihodnost. Denar je tukaj — časti, veselje in radost. — O radost, le posladite prav na debelo to vabilo. Mladino moram imeti, vpije Lucifer. in ž njo imam vse. Obetajte, sleparite, zapirajte ji oči: uživanje, uživanje, vse. le da jo ujamete.

Raztrgajmo njihove vezi, — ločimo vse, kar je dobrih od cerkve, od kraljestva božjega na zemlji; ločimo jih njega, ki jim daje moč, vstrajnost in zmagali smo.

Njihov jarem vrzimo raz sebe, težek je, nositi ga ne moremo. Ustavlja se ta jarem naši volji, naši pohlepnosti, našim strastem — proč s Kristom, proč z njegovo vero. Blatimo jo vedno in vedno, enkrat se bo vendar blato prijelo.

Vendar — vendar: Služite Gospodu v strahu, — njegova jeza se vname v kratkem (Ps. 2, 13).

Drugi je tabor božji: mesto miru in rešitve. Ljubezen vlada po njem, ljubezen je geslo, in glas njegov je ljubezni glas.

Pridite k meni vsi, ki se trudite in ste obteženi; Jaz vas poživim (Mat. 11, 28.)

Ne denarja, ne časti vam ne podelim. Rojeni ste za kaj višjega.

Pojdite moji zvesti in ponavljajte brez prenehanja: Blagor jim, ki so čistega srca (Mat. 3, 5.)

Pojdite in polagajte mladini te besede na srce, pojdite, borite se, rešujte, kar morete.

Skupaj hite ljudstva pod sv. križ, pod zastavo z napisom: „Zatajevanje.“

Krist pa satan! Pravičnost ni greh, luč resnice ni tema zmotnjav, milost in pogubljenje, nebo in pekel si stoje v nasprotju. Velikanska tabora, nejenljivo sovraštvo na strani satanovi do zadnjega dne.

In z mogočno roko poseže Gospod vojskinih trum in razžene v beg svoje sovražnike.

XIX.

Brez prenehanja molite. (1. Tes. 5, 17.)

V puščavo sem se odtegnil in molil sem molitev duha. Moje brepenenje je hitelo Tebi naproti. — V svojem duhu sem te objemal, Vsemodri.

In nili Tvoja volja, Tvoja zapoved, da molim. Čujte in molite, da ne dojdete v skušnjavo. (Mat. 26, 41.)

In sovražnik moj je vedel, da je molitev sredstvo, ki nas po njem obdaruješ Ti — Dobrotljivi. Zato si je prizadeval, da mi je odvrnil moje misli od Tebe. On je vedel, da je molitev neusahljiv studentec vseh duševnih dobrot, zato je napel vso svojo moč — da bi mi uropal misel mojo na Te.

Videl sem pa, da se je sovražnik bal Tvoje bližine in stremil sem za Tabo.

Tebe je zazrl in Tvoj blesk ga je zapodil v beg.

Trden steber sem bil v molitvi, ko sem mislil Tvojo pričujočnost in rekel sem mislim svojim:

„Pridite, zberite se, poklekajmo in jokajmo pred Gospodom, ki nas je ustvaril! Zakaj on je Gospod, naš Bog in mi smo ljudstvo njegove paše in ovce njegove roke“ (Ps. 94, 6).

Osamljen je vzdihoval moj duh, ločen od studentca življenja. In zavrnil sem ga ter ga pripeljal pred Tvojo ljubezen.

XX.

S svojim glasom sem Gospoda klical in uslišal me je s svoje svete gore. (Ps. 3, 5.)

Od vseh stranij so planile name misli, in ogrnile so me v svoj umazani plašč. Moj duh je ječal pod njihovo težo in srce se je krčilo bridkosti.

Čisto steklo moje srčne kupe je postalo motno in lističi lilije so ležali razpršeni po prahu.

In zbal sem se Tebe — Tvojega obličja. Srce mi je pretresal gnjev in žalost.

In tedaj sem zavpil — na vso moč sem jeknil po tvoji otétbi. Molitev me je očistila, ohladila. Nov, svež dihlejaj — in srce se je prenovilo.

V stiski sem bil in nisi me zavrnil.

F. S. Pavlèov.

Razgled po domovini.

Od gorenske strani. (Konec). Zdaj še par besedij o nedoločeni prihodnji osodi „Drobtinic“. Kakor znano, bil je vtemelitelj temu, našemu narodu tako zelo priljubljenemu letniku pokojni preslavni knezškof Ant. Mart. Slomšek. Že iz pietete do njega naj potomci o stoletnici njegovega rojstva sklenejo, da ne pustijo izumreti te zlata vredne knjige. Usojam se celo staviti predlog, da si v to morebiti s svojega stališča nisem poklican. Pa, — več oči več vidi! Kaj bi bilo, ko bi to nalogo in nadaljevanje „Drobtinic“ prevzelo prečastno in preslavno vodstvo ljubljanskega knez-škofijskega semenišča. Ondi biva mnogo mladih nadarjenih moči, kar nam dokazuje v zadnjih časih vsakoletna izdaja „Spomladni glasi“ in „Danica“. V tem bi se tudi ponavljalo nekdanje delovanje ne umrlega Slomšek-a. Kakor je znano, v nemal je on še v časih, ko je naš materni jezik tako rekoč ječal v povojih, t. j. takrat, ko je bil špiritual v celoveški duhovnišnici, je spodbujal in ogreval mlade bogoslovce za slovstveno delovanje. Iz njihovega števila je izrastlo v teku malih let toliko slavnih mož in literatov. Znano je namreč, da sta marljivo branje in pisanje že koj v mladih letih glavna pogoja za razvitek našega literarnega naraščanja. Rajni razsodni dr. Jan. Bleiweiss je moji malenkosti večkrat dejal: „Pričeti se mora, potlej že gre!“ Resnici tega pregovora bi zamogel marsikdo pritrditi. Tudi sebe ne izvzemam. Torej: mladi gospodje! nam starim odpada pero iz rok; dajte ga pobrati in vzeti v roke Vi! Lastna čast, in hvaležnost naroda Vam bo v plačilo za to! —

Nadučitelj Josip Levičnik.

I. Bratovske zadeve

molitvenega apostoljstva.

Namen za mesec november 1900.)*

(Spis potrdili in blagoslovili sv. Oče.)

a) Glavni namen:

Razširjanje sv. vere.

Med najbolj zanimivimi svetniki v nebesih je gotovo razbojnik, ki je visel na Golgati ob desnici trpečega Izveličarja. Skušal je — tako piše neki cerkveni pisatelj — priti v nebesa po tatinski stezi, in posrečilo se mu je. „Ta cestni razbojnik“, pravi sv. Krizostom, „je ukradel celo nebeško kraljestvo!“ Kaj mu je pa pripomoglo še zadnji hip do raja? Prošnja, s katero se je umirajoč na križu pozval do božjega, usmiljenega Srca Jezusovega: „Gospod, spomni se me, ko prideš v nebeško kraljestvo!“ Med tem, ko so se Judje s Kristom norčevali, je razbojnik odkrito priznaval, da ima Krist svoje kraljestvo in da on sam ničesar bolj goreče ne želi, nego da vsprejme kedaj tudi njega v to kraljestvo. Ta živa vera je tako zelo ugajala božjemu Srcu, da je odgovorilo prosilcu: „Še danes bodeš z

menoj v raj!“ Kakor je bil navajen razbojnik v življenju, da je rabil silo, tako je porabil silo tudi napram nebeškemu veličanstvu — ono silo, kateri je Gospod sam obljubil vspeh: „Nebeško kraljestvo trpi silo, in tisti, ki rabijo silo, je potegnejo na-se“. (Mat. 11, 12.)

Podobno prošnjo, s kakoršno se je pozval razbojnik do Izveličarja v smrtnem strahu, polaga nam vsem Odrešenik na ustnice, ko nas uči moliti: „Pridi k nam tvoje kraljestvo!“ Prosimo namreč, da kraljestvo božje izven nas, t. j. cerkev, postane kraljestvo božje v nas tako, da je vsprejmemo v se z njegovo vero, njegovimi zapovedimi in njegovo milostjo, in da se tako usposobimo za kraljestvo božje nad nami, v nebesih; objednem pa prosimo, da bi se cerkev bolj in bolj razširjala po svetu in da bi bili deležni vsi narodi njenega blagoslova.

Razbojniku na križu je zadoščala njegova priprosta, kratka prošnja; kajti v svojem obupnem stanju ni mogel pri najboljši volji družega storiti. Luč njegovega življenja je umirala, in njegove roke so bile navezane na križ. Pri nas pa ne zadoste gole besede; druga Očenašova prošnja nas pozivlja na delo, k žrtvam; kajti spominja nas misijonov med pagani, širiteljev vere, velike žetve in vendar tako malega števila delalcev. S samimi besedami se ne izvrši to velikansko delo. Ako torej resnobno ljubimo kraljestvo Kristovo, moramo to dokazati z žrtvami, moramo pomagati, preskrbovati misijonarje, in jih razpošiljati, da gredo med pogane.

Da se nam olajša izpolnjanje te dolžnosti, osnovalo se je več družeb, ki imajo namen podpirati misijone. Prvo mesto zavzema vsekako blagodejno dejanje za razširjenje sv. vere, imenovano tudi Ksaverijevo misijonsko društvo. Že pri vatikanskem cerkvenem zboru so nazvali zbrani misijonski škofje to družbo „vzdrževalko, rekli bi, mater vseh misijonov“. Velika važnost se razvidi iz podatkov, po katerih je ta družba izdala v teku 75 let svojega obstanka (ustanovljena je bilo leta 1822) do 30 milijonov frankov za misijone. Pomisliti se mora, kako majhni so prispevki posamnih udov: le po 4 vinarje na teden. Letni dohodki, ki l. 1835 niso znašali niti milijon, vržejo sedaj že povprečno okoli 7 milijonov frankov. Če upoštevamo neštevilna druga dobrotna dela in podjetja, katera verniki podpirajo, — moramo priznati, da je to unprav čudovit napredek. A vendar vsi ti veliki dohodki še daleč ne pokrijejo vseh prerasličnih in velikih potreb, ktere imajo misijoni. Grozne nesreče, ki so zadele zadnji čas katoliške misijone na Kitajskem, v Indiji in Afriki, so te potrebe še mnogo zvečale. Po pravici nas je torej v mesecu novembru sv. oče opozoril na to dejanje, katero podpirati smo takorekoč dolžni. Memogrede omenjamo, da je temu Ksaverijevemu misijonskemu društvu pristopilo tudi že nekaj Slovencek. Kje pa ni Slovenke?

Da se zanima za misijonska dela sv. cerkve, toga je že vsak katoličan dolžan svoji sveti cerkvi za neprecenljivo srečo, da v nji živi, da je njen otrok. Mi, ki smo v katoliški cerkvi rojeni in vzrastli,

*) Po neljubem slučaju zakasnjeno.

ki neprestano uživamo od obilice njenih dobrot, mi seveda dostikrat ne vemo ceniti, kaj se pravi, biti član prave cerkve, in mi niti ne slutimo, koliko bede in nesreče je v zmoti in poganstvu. Ko je že čutil napačna pota hodeči pesnik Heine začetek onega strašnega trpljenja, ki ga je prikovalo za desetletja skoro slepega in oslabelega v „grob njegove postelje“, tedaj se je privlekel še v pariški Louvre, da bi zajemal tolažbe pri pogledu boginje, katero je opeval v življenju. A zaman je objel njena kolena; mramor je ostal mramor; boginja je molčala, žalosten in potrtn se je vračal — bila je njegova poslednja pot — v svojo pusto, mračno bolniško sobo. — Kakor temu nesrečnemu pesniku, tako se godi vsemu poganstvu: mučijo je neštevilne telesne in dušne bolezni, v svojem trpljenju nima nobene tolažbe in nobenega upanja. Kajti njegovi bogovi so leseni in kameneni brez srca in sočutja. „Usta imajo in ne govore; oči imajo, pa ne vidijo; ušesa imajo in ne slišijo“. (Ps. 113, 13) Kolikor boljše se godi nam!

Dolžni smo pa tudi božjemu Srcu Jezusovemu, da goreče pospešujemo razširjanje sv. vere; saj to presv. Srce tako zelo hrepeni, da razširi svoje gospodstvo nad vse ljudi, da potegne na se vse z vezmi svoje ljubezni. Na Španskem, ob obronkih mogočue gibraltarske pečine, je velika votlina, imenovana San Miguel. Skozi opek vohod se pride v veličastno votlino, a paziti se mora, kajti tla so polzka in na obeh straneh zijajo silni propadi. V temi se bajè čujejo skrivnostni glasovi, katere povzroča najbrže šumenje morja. — Prav kakor pečina gibraltarska med dvema širnima morjema, tako stoji tudi oltar naših cerkva s svojim tabernakeljem sredi svetovnega morja. Ako odpremo uho vere, slišimo tudi tukaj skrivnostne glasove, ki kipe iz božjega Srca proti nebesom, glasove gorečega hrepenenja, da naj bi se izveličali vsi ljudje, tožne glasove, ker je njegovo trpljenje pri tako mnogih izgubljeno. Vsi so poklicani k veri tukaj doli in k blaženosti tam gori; vsi so Kristovi; on je je cdrešil; cena so njegovega življenja in smrti njegove. Kdor izveličarja ljubi, temu mora ta tožba goreti kakor ogenj na duši, učiti ga mora, naj prosí neprenehoma in močnim glasom: „Pridi k nam tvoje kraljestvo!“ Ako je uslišal Krist gospod tako hitro prošnjo umirajočega razbojnika, dasiravno je prosil za sebe samega, koliko prijetnejša mu bode taka prošnja, katero mu pošljamo v krščanski ljubezni tudi za druge, ki ga še ne poznajo in ki ga morebiti nikoli ne bodo poznali brez naše pomoči!

Udje molitvenega apostoljstva se morajo pa še prav posebno zavzeti za razširjanje sv. vere, saj je namen molitvenemu apostoljstvu: naj se širi kraljestvo božje na zemlji.

N.

Nameni za mesec december 1900.

b) Posebni nameni:

14.) **Sv. Agnel, opat.** Slaboumni otroci, Katliška delalska društva.

15.) **Sv. Kristina.** Posli in delodajalci. Zvestoba v stanovskih dolžnostih. Dobre službe.

16.) **Tretja adventna nedelja.** Vse, kar je v korist slovenski mladini. Pospeševanje dušnega pastirstva za moške.

17.) **Sv. Lazar.** Duhovno probujenje današnje družbe h krščanskemu življenju.

18.) **Pričakovanje rojstva Kristovega.** Priprava src na Odrašenikov prihod. Pomoč v hudih dušnih mukah.

19.) **Sv. Urban, papež.** Razširjanje pobožnosti do Srca Jezusovega. Duuovne vaje.

20.) **Sv. Kristijan.** Indijanski misijoni v Severni Ameriki Deška in duhovska semenišča!

N.

M o l i t e v,

(ktero naj bi molili udje molitvenega apostoljstva.)

Gospod Jezus Krist! V edinosti s tistim Božjim namenom, s katerim si Ti, sam Bog, Gospoda poveščal nekdanj na zemlji s Svojim presv. Srcem in Ga še sedaj neprenehoma v najsvetejšem Zakramentu po vsem svetu do konca časov poveščuješ, in da posnemam presveto Srce preblazene, vselej brezmadežne Device Marije, darujem Ti danes in vsak hip današnjega dneva vse svoje namene in misli, vsa svoja čutila in želje, vsa svoja dela in besede. (100 dñij odpustka enkrat na dan. Leon XIII. 1885.)

Zlasti Ti je darujem za duhovne vaje, kakor tudi za vse v tem mesecu in sosebnost za današnji dan udom molitvenega apostoljstva priporočene zadeve.

O sladko Srce mojega Jezusa, stori da Te vedno bolj ljubim! Amen. (Vsakokrat 300 dñij odpustka; enkrat v mesecu, če se moli vsak dan, popolen odpustek. Pij IX. 26. listop. 1876.)

Sladko srce Marijino, bodi moje rešenje! (300 dñij odpustka vsakokrat. Pij IX. 1852.)

O sveti Jožef, predpodoba in varuh čistilcev presv. Srca Jezusovega, prosi za nas! (100 dñij odpustka enkrat na dan. Leon XIII. 1892.)

Sveti nadangelj Mihael, sv. Ciril in Metod, sv. Bonifacij, bl. Peter Kanizij, prosite za nas! N.

Škofijska kronika.

Trnovski dekan, veleč. g. Ivan Vesel-Vesnín, rojen 16. avgusta 1840 v Mengeši, je ponedelje jutro, 10. t. m., umrl in bil četrtek, 13. t. m., pokopan. Vesel je bil velik mož našega ljudstva. Soznanjem s slovstvi vseh znamenitejih narodov je dovršeno na slovensko prelagal sosebnost iz nekterih ruskih pesnikov. V klasičnem prevodu nam je podal po več nego desetletnem trudu z njimi — Davidove psalme. Tem činom je postal brezdombeno prvi slovenski nabožni pesnik. Zelo znan je njegov navod do lepega vedenja, naslovom „Olikani Slovenec“. — Vse Veselovo življenje je bilo posvečeno veri in narodu; v smrti je ostal zvest sv. veri in narodu ter se spomnil veri in narodu žrtvujoče se „Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“ tem načinom, da jo je imenoval svojim glavnim dedičem. — Dekana Vesela so verniki ljubili, kjarkoli je posloval. Oplakujoč njegovo prerano izgubo izmed vrsta najodličnejših slovenskih duhovnikov želimo njegovi blagi duši pri Bogu večnega miru in pokoja.